

Jó példák, követendő gyakorlatok, innovatív megoldások az európai természetvédelmi területek munkájából

Az alábbiakban az európai nemzeti parkok és természetvédelmi területek közül emelünk ki néhány példát, amelyek jó gyakorlatként (best practice) szolgálhatnak a PaNaNet térség védett területein vezetett látogatóprogramok minőségbiztosításához, a programok továbbfejlesztéséhez, valamint a környezeti fenntarthatósági szempontok erősítéséhez.

Jelen összeállítás elkészítéséhez elsődleges forrásként a *Europarc Federation Fenntartható Turizmus Kartájában*¹ megfogalmazott víziót, valamint az *Európai Régiók Fenntartható Turizmusért Hálózatának*² ajánlásait, az úgynevezett *Barcelonai Nyilatkozatot* tekintettük. Ezekben az alapdokumentumokban megfogalmazott ajánlások alapján áttekintettük és kiválasztottuk azon lehatárolási szempontokat, amelyek szerint a jó gyakorlatok köre meghatározható, úgymint:

- ✓ a természeti és kulturális értékek védelme iránti határozott elkötelezettség,
- ✓ az érintett felek széles körének bevonása,
- ✓ környezeti fenntarthatósági szempontok szem előtt tartása, valamint
- ✓ a stratégiai tervezés megalapozottsága és monitoringozás érvényesülése.

Szekunder forrásnak a 2019. november 7-én *Hegykőn* (Fertő-Hanság Nemzeti Park területe), a PaNaNet térség nemzeti parkjainak és természetvédelmi területeinek vezető munkatársai részvételével lezajlott workshopon elhangzott kritériumokat és ajánlásokat tekintettük. Az elsődleges és másodlagos forráskutatásból levont tapasztalatokat végezetül összevetettük az Európai Bizottság EDEN projektje³ keretében a természeti és környezet fenntarthatóság szempontjából díjazott desztinációk listájával, a nyertes pályázatokra adott értékelésben foglalt méltatásokkal.

A fentiek alapján a látogatóprogramok minőségbiztosítása, s környezeti fenntarthatósága szempontjából a következő jó gyakorlatokat emeljük ki:

---

¹ EUROPARC, The European Charter for Sustainable Tourism in Protected Areas:

<https://www.europarc.org/sustainable-tourism/>

² NECSTouR, The Barcelona Declaration "Better Places to Live, Better Places to Visit":

<http://www.necstour.eu/better-places-to-live-better-places-to-visit>

³ EDEN - European Destinations of Excellence: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden_en

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

PaNaNet+

Belgium – Viroin-Hermenton Nemzeti Park

<http://www.viroinval.be>

A nemzeti park a kijelölt útvonalak mentén valósított meg jó gyakorlatot, miként a jelzőrendszerek és eljárások adaptációja lehetővé teszi, hogy a turisták ne térjenek le a számukra biztosított, kijelölt útvonalról, ezáltal is csökkentve a természeti környezet indokolatlan terhelést, az élő- és állatvilág háborítását.

Bulgária – Belista Medve Park

www.facebook.com/ParkZaTancuvashtiMechki

Belista város közelében lévő Táncoló Medve Park jó példa arra, hogy miként lehet egy fesztiválokkal, szabadidős programokkal gazdag településen a környezet-tudatos (eco-friendly) látogatómenedzsmentet megvalósítani.

Horvátország – Sjeverni Velebit Nemzeti Park

<http://www.np-sjeverni-velebit.hr/>

A nemzeti park jó példa arra, hogy miként lehet a folyamatosan gyarapodó látogatóforgalom mellett a vendégélményt úgy növelni, hogy az ne járjon a védett környezet fokozott terhelésével. Jó gyakorlatnak számít, miszerint a kiszolgáló turisztikai infrastruktúra fejlesztését a nemzeti parkon kívül eső területeken, míg az élményfaktor növelést a nemzeti park területén valósították meg.

Csehország - Bohemian Switzerland (České Švýcarsko) Nemzeti Park

<https://www.ceskesvycarsko.cz/cs>

A nemzeti park a kedvezőtlen időjárási viszony mellett is számos programot kínál látogatóinak. Jó gyakorlat annak az elvnek a gyakorlatba való átültetésére, hogy nincs rossz időjárás, csak nem megfelelő ruházat. A környezeti fenntarthatóság szempontjából ugyancsak jó példa, hogy a látogatókat a parkolókból elektromos buszokkal szállítják a nemzeti park látogatóközpontjához, az autós forgalmat ennek megfelelően nagymértékben korlátozzák.

Franciaország – Vosges (Parc naturel régional des Vosges du Nord) Nemzeti Park

<https://www.parc-vosges-nord.fr/>

A környezettudatos megközelíthetőség és a közösségi közlekedési eszközökkel való kitűnő elérhetőség alapján tekinthető jó példának e nemzeti park. A francia és belga nagyvárosból

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

PaNaNet+

a nagysebességű vasúttal a környező városok egyaránt könnyen és gyorsan elérhetőek. Ezt kihasználva a vasúti pályaudvarokról kiépített közösségi hálózatok biztosítják a fenntarthatóságot, illetve a gyors és kényelmes megközelíthetőségből fakadó vendégélményt.

Olaszország – Szardínia, Sinis-félsziget védett területe (Penisola del Sinis – Isola di Mal di Ventre)

<https://www.areamarinasinis.it/>

A napenergia és a megújuló energiaforrások hasznosítása terén nevezhető a félszigeten található természetvédelmi terület módszere jó gyakorlatnak. A látogató-menedzsment szempontjából a korszerű kerékpárkölcsonzó rendszer, s a kerékpárral bejárható túraútvonalak száma szintén példaértékű, a kettő szimbiózisa nagyban hozzájárul a látogatóprogramok környezeti fenntarthatóságához és élménygazdagságához.

Litvánia – Tervete Nemzeti Park

<https://www.mammadaba.lv/>

A rendkívül gazdag élővilággal büszkélkedő park a látogatóbarát és élményközpontú attrakciófejlesztések területén megvalósított fejlesztések miatt tekinthető követendő jó példának. A látogatók élményelemekben gazdag kalauzolását a nemzeti park területén interaktív térképek segítik.

Spanyolország – Katalónia, Ebro-Delta Nemzeti Park

<https://parcsipoblesdecatalunya.com/>

A látogató-menedzsment területén a nemzeti park által megvalósított monitoring rendszer gyakorlata érdemel különös figyelmet, amely a turistaforgalom környezetre való hatását monitoringozza, ezáltal időben megelőzhető a fenntarthatóság szempontjából káros mértékű látogatóforgalom veszélyes mértékűvé válása.

Törökország – Kuyucuk-tó Vadvédelmi terület

www.kuyucuk.org

A természeti értékek megőrzése érdekében a látogatóforgalom átgondolt terelése területén elért eredményei miatt tekinthető jó példának a természetvédelmi terület gyakorlata. A tó körül kiépített sétautak, piknik övezetek, információs központok és kapcsolódó parkolók egyaránt a turistaforgalom koncentrációjának összehangolt oldást szolgálják.